



CÁC GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN Ở TỈNH TUYÊN QUANG

ThS. CHU THỊ DIỄM HƯƠNG - Trường Chính trị tỉnh Tuyên Quang

Việc đẩy mạnh phát triển công nghiệp nông thôn ở tỉnh Tuyên Quang hiện nay từng bước góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội của Tỉnh, từ đó thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang phát triển.

Từ khóa: Nông nghiệp, công nghiệp, nông thôn, kinh tế địa phương

Tình hình phát triển công nghiệp nông thôn ở tỉnh Tuyên Quang

Trong Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang lần thứ XVI đã đề ra mục tiêu cụ thể cho giai đoạn 2015 - 2020, trong đó, phát triển công nghiệp chế biến nông, lâm nghiệp là ưu tiên hàng đầu trong sản xuất công nghiệp của Tỉnh. Đây là tiền đề cho mục tiêu phát triển nông, lâm nghiệp của Tỉnh theo hướng sản xuất hàng hóa.

Tuyên Quang có tiềm năng, điều kiện về tài nguyên đất để phát triển các vùng nguyên liệu phục vụ cho công nghiệp chế biến nông, lâm sản. Hiện nay, toàn Tỉnh có 530.800 ha đất nông, lâm nghiệp, chiếm trên 90% diện tích đất tự nhiên, trong đó đất lâm nghiệp có khoảng 446.641ha, chiếm 76%. Tài nguyên đất khá đa dạng về nhóm và loại tạo ra nhiều tiểu vùng sinh thái nông - lâm nghiệp thích hợp với nhiều loại cây trồng. Các sản phẩm từ nông nghiệp được tạo ra ngày càng nhiều, phần nào đã đáp ứng được nhu cầu tiêu dùng của người dân trong Tỉnh. Tuy nhiên, so với yêu cầu thực tế, để phát triển công nghiệp nông thôn trong thời gian tới, Tỉnh cần đẩy mạnh công nghiệp chế biến phục vụ cho nông thôn.

Giai đoạn 2006 - 2010, công nghiệp chế biến nông, lâm sản và thực phẩm trên địa bàn Tỉnh có tốc độ tăng trưởng bình quân là 22,8%. Cụ thể, giá trị sản xuất lĩnh vực này năm 2010 đạt 473,5 tỷ đồng, năm 2013 đạt 588,35 tỷ đồng, năm 2015, đạt gần 2.200 tỷ đồng, chiếm 33,8% tổng giá trị sản xuất công nghiệp toàn Tỉnh.

Hiện nay, công nghiệp chế biến nông, lâm sản của Tỉnh chủ yếu tập trung ở một số lĩnh vực sản xuất như: Giấy, bột giấy, đường kính, chè xuất khẩu, các sản phẩm được chế biến từ gỗ rừng trồng dùng để xuất khẩu, đồ gia dụng. Chẳng hạn, Công ty cổ phần Giấy An Hòa hiện có 2

dây chuyền sản xuất (dây chuyền sản xuất bột giấy có công suất 130.000 tấn/năm và dây chuyền sản xuất giấy tráng phấn cao cấp có công suất 140.000 tấn/năm). Năm 2015, ngành công nghiệp sản xuất giấy đã đóng góp vào giá trị sản xuất công nghiệp của Tỉnh là 970 tỷ đồng.

Để đảm bảo nguồn nguyên liệu ổn định cho quá trình sản xuất, Công ty cổ phần Giấy An Hòa đã thành lập Công ty cổ phần nguyên liệu Giấy An Hòa Tuyên Quang với trung tâm nghiên cứu giống theo công nghệ hiện đại về ươm giống, trồng và phát triển rừng. Với tổng diện tích được quy hoạch 85.650,9 ha rừng trồng và đất lâm nghiệp thuộc quy hoạch rừng sản xuất là nguồn cung cấp gỗ nguyên liệu ổn định cho nhà máy. Nhờ quá trình phát triển của nhà máy đã tạo việc làm cho hàng nghìn lao động cải thiện đời sống hộ gia đình trên địa bàn. Qua đó, góp phần xóa đói giảm nghèo cho người dân trong Tỉnh.

Bên cạnh đó, công nghiệp sản xuất đường kính và chế biến chè là những lợi thế nông nghiệp của Tỉnh. Hiện trên địa bàn Tỉnh có nhà máy sản xuất đường của Công ty cổ phần mía đường Sơn Dương và nhà máy đường Tuyên Quang với công suất thiết kế 5.000 tấn mía cây/ngày. Hàng năm, 2 nhà máy này chế biến khoảng 60.000 tấn đường/năm đạt giá trị sản xuất công nghiệp trên 300 tỷ đồng. Đối với công nghiệp chế biến chè, trên địa bàn Tỉnh hiện có gần 20 cơ sở chế biến chè theo hướng công nghiệp, trong đó có 3 công ty lớn đang hoạt động, bao gồm: Công ty cổ phần chè Mỹ Lâm, Công ty cổ phần chè Sông Lô và Công ty cổ phần chè Tân Trào. Tổng công suất chế biến chè của các cơ sở trên địa bàn Tỉnh đạt khoảng 72.510 tấn chè búp tươi/năm, tổng sản phẩm chế biến đạt 16.113 tấn/năm. Trung bình mỗi năm các công ty chè đóng góp vào giá trị sản

xuất công nghiệp của Tỉnh là 150 tỷ đồng. Đáng chú ý, sản phẩm đường kính và chè Tuyên Quang đang dần có thương hiệu trên thị trường trong và ngoài nước, góp phần nâng cao thu nhập cho người dân trong Tỉnh. Kết quả này có được là do Tỉnh đã thực hiện các đề án hỗ trợ công nghiệp chế biến, trong đó tiêu biểu nhất là Đề án Ứng dụng máy móc thiết bị trong sản xuất chè đen xuất khẩu.

Việc phát triển công nghiệp chế biến nông, lâm sản phụ thuộc hoàn toàn vào yếu tố vùng nguyên liệu. Do vậy, để phát triển được công nghiệp chế biến nông lâm sản, bắt buộc Tỉnh phải thực hiện đồng thời 2 nhiệm vụ (quy hoạch, phát triển vùng nguyên liệu và triển khai mở rộng các cơ sở chế biến). Thực tế hiện nay, việc phát triển vùng nguyên liệu ở tỉnh Tuyên Quang chưa đảm bảo

Trong giai đoạn 2011 – 2015, Tuyên Quang đã triển khai thực hiện 631 đề án khuyến công với tổng kinh phí hỗ trợ từ kinh phí khuyến công quốc gia và địa phương là gần 6 tỷ đồng. Các đề án khuyến công chủ yếu tập trung vào các chương trình: Xây dựng mô hình trình diễn kỹ thuật, chuyển giao công nghệ và tiến bộ khoa học kỹ thuật; Hỗ trợ thành lập mới cơ sở sản xuất công nghiệp nông thôn.

đủ công suất cho các cơ sở chế biến, vẫn còn tình trạng thiếu ổn định khi cung cấp nguồn nguyên liệu, đặc biệt là nguyên liệu giấy. Trong đó, vùng nguyên liệu mía chỉ đáp ứng được 80% công suất 2 nhà máy đường, vùng nguyên liệu chè chỉ đạt khoảng 70% công suất thiết kế của các nhà máy chế biến...

Để đảm bảo cung ứng nguyên liệu cho các cơ sở chế biến, tỉnh Tuyên Quang đã hoàn thành các quy hoạch như: Quy hoạch phát triển trồng trọt đến năm 2020, định hướng đến năm 2030; Quy hoạch phát triển vùng nguyên liệu mía đến năm 2020; Quy hoạch vùng cam sành; Quy hoạch phát triển rừng nguyên liệu giấy... Cùng với đó, Tuyên Quang cũng đang triển khai lộ trình tái cơ cấu nền nông nghiệp, đẩy mạnh đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng cho nông nghiệp.

Thời gian tới, Tỉnh tiếp tục thực hiện các chính sách thu hút đầu tư dưới nhiều hình thức để tạo điều kiện thuận lợi phát triển ngành công nghiệp chế biến nông, lâm sản. Theo đó, sẽ triển khai thực hiện các chương trình, đề tài, dự án khoa học và công nghệ trong lĩnh vực công nghiệp chế biến nông, lâm sản; khuyến khích các doanh

nh nghiệp chế biến chè đổi mới dây chuyền công nghệ hiện đại để nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm; thu hút đầu tư xây dựng các cơ sở chế biến chè đặc sản tập trung tại các huyện Nà Hang, Lâm Bình hướng tới xuất khẩu...

Khuyến khích phát triển công nghiệp nông thôn

Trong giai đoạn 2011 – 2015, hoạt động sản xuất công nghiệp nông thôn được tỉnh Tuyên Quang chú trọng đầu tư, trong đó tập trung vào các ngành nghề như: Sản xuất vật liệu xây dựng, sản xuất và chế biến gỗ, chế biến nông sản... Nhờ có cơ chế và chính sách khuyến khích phát triển công nghiệp nông thôn, nhiều chủ cơ sở sản xuất và hộ cá thể kinh doanh trên địa bàn Tỉnh đã mạnh dạn đầu tư hàng tỷ đồng để mở rộng hoạt động phát triển sản xuất kinh doanh. Qua đó, đã góp phần vào sự tăng trưởng kinh tế của địa phương, giải quyết việc làm và tăng thu nhập cho người dân ở khu vực nông thôn.

Tỉnh Tuyên Quang đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đẩy mạnh phát triển công nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng, tiếp tục thu hút các dự án đầu tư sản xuất đá xây dựng các loại, gạch không nung, gạch tuynel, cao lanh và một số vật liệu xây dựng có tiềm năng phát triển như đá trắng (Hàm Yên); đá hoa, ở xã Thượng Âm (Sơn Dương)... Đầu tư có trọng tâm, trọng điểm vào các dự án khai thác và chế biến khoáng sản theo hướng chế biến sâu, sử dụng tiết kiệm tài nguyên và bảo vệ môi trường. Khuyến khích phát triển ngành công nghiệp hỗ trợ, thủ công nghiệp, làng nghề và công nghiệp sử dụng nhiều lao động như da giày, dệt may, lắp ráp cơ khí...

Ngoài ra, Tỉnh có các chính sách hỗ trợ các doanh nghiệp trong công tác xúc tiến thương mại, mở rộng thị trường tiêu thụ, đặc biệt là thị trường xuất khẩu. Theo đó, Tuyên Quang đã xây dựng và ban hành nghị quyết về phát triển công nghiệp, thủ công nghiệp đến năm 2020, trong đó chú trọng công tác xúc tiến đầu tư và các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp tiêu thụ sản phẩm; ban hành bổ sung, điều chỉnh chính sách khuyến khích ưu đãi đầu tư phù hợp với thực tế của từng khu, cụm công nghiệp để thu hút các dự án đầu tư vào các ngành công nghiệp có lợi thế, lấp đầy dự án đầu tư trên diện tích đã quy hoạch của huyện Yên Sơn, Lâm Bình...

Kết quả cho thấy 5 năm qua, Tỉnh đã thu hút được 23 dự án công nghiệp đầu tư xây dựng với



tổng số vốn là 13.207 tỷ đồng. Các dự án chủ yếu tập trung vào công nghiệp khai thác, chế biến khoáng sản, sản xuất vật liệu xây dựng, may xuất khẩu, chế biến nông, lâm sản và thủy điện... Qua đó, góp phần quan trọng vào việc hoàn thành các chỉ tiêu về giá trị sản xuất công nghiệp. Một số dự án trọng điểm trong chế biến nông lâm sản như: Nhà máy sản xuất Bột giấy An Hòa công suất 130.000 tấn/năm (đã hoàn thành và đi vào sản xuất từ tháng 8/2011); Nhà máy Giấy tráng phần cao cấp công suất 140.000 tấn/năm (đã đi vào chạy thử từ tháng 9/2014); Nhà máy Đường Tuyên Quang của Công ty cổ phần Mía đường Sơn Dương (tại huyện Hàm Yên) công suất 2.000 tấn mía/ngày (đã hoàn thành đi vào sản xuất từ tháng 01/2013).

Cùng với khuyến khích phát triển công nghiệp nông thôn, tỉnh Tuyên Quang đã thực hiện tốt chính sách an sinh xã hội với việc giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn; đồng thời, có các chính sách hỗ trợ nâng cao trình độ tay nghề cho người lao động; đẩy mạnh các hoạt động khuyến công để các cơ sở sản xuất công nghiệp và thủ công nghiệp tiếp cận được với trình độ quản lý, kỹ thuật, công nghệ sản xuất tiên tiến.

Từ kết quả nổi bật trên, 5 năm qua, toàn Tỉnh đã triển khai thực hiện 631 đề án khuyến công với tổng kinh phí hỗ trợ từ kinh phí khuyến công quốc gia và địa phương là gần 6 tỷ đồng. Các đề án khuyến công chủ yếu tập trung vào các chương trình: Xây dựng mô hình trình diễn kỹ thuật, chuyển giao công nghệ và tiến bộ khoa học kỹ thuật; Hỗ trợ thành lập mới cơ sở sản xuất công nghiệp nông thôn, hỗ trợ các cơ sở công nghiệp nông thôn tham gia hội chợ triển lãm.

Thông qua việc thực hiện các đề án khuyến công đã giúp cho các cơ sở sản xuất công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp, trên địa bàn Tỉnh được tiếp cận trình độ quản lý, trình độ kỹ thuật, công nghệ sản xuất, thương hiệu và khai thác có hiệu quả ngành, nghề truyền thống, giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người lao động góp phần xóa đói giảm nghèo bền vững.

Bình chọn sản phẩm công nghiệp nông thôn

Nhằm phát hiện và tôn vinh các sản phẩm công nghiệp nông thôn có chất lượng, có giá trị sử dụng cao, có tiềm năng phát triển sản xuất, đáp ứng thị hiếu người tiêu dùng trong và ngoài


nước, năm 2016, tỉnh Tuyên Quang đã tổ chức bình chọn sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu cấp Tỉnh.

Đối tượng bình chọn là các sản phẩm công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp của các cơ sở trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang, bao gồm: Nhóm sản phẩm thủ công mỹ nghệ; Nhóm sản phẩm chế biến từ nông lâm sản, thực phẩm và các loại đồ uống; Nhóm sản phẩm về thiết bị, máy móc, phụ tùng cơ khí phục vụ nông nghiệp và nhóm sản phẩm vật liệu xây dựng và các sản phẩm khác. Tính đến nay đã có 15 cơ sở đăng ký sản phẩm tham gia bình chọn bao gồm các sản phẩm đường kính trắng, chè, rượu, tinh bột nghệ, mật ong, gạch bê tông, ván ghép thanh và các sản phẩm

Trong 5 năm qua, tỉnh Tuyên Quang đã thu hút được 23 dự án công nghiệp đầu tư xây dựng với tổng vốn là 13.207 tỷ đồng. Các dự án chủ yếu tập trung vào công nghiệp khai thác, chế biến khoáng sản, sản xuất vật liệu xây dựng, may xuất khẩu, chế biến nông, lâm sản và thủy điện...

từ thổ cẩm.

Thông qua việc tổ chức bình chọn sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu là cơ hội để các cơ sở công nghiệp nông thôn quảng bá, giới thiệu sản phẩm đến người tiêu dùng trong và ngoài Tỉnh. Quan trọng hơn, thông qua hoạt động này sẽ góp phần đẩy mạnh xúc tiến thương mại để nâng cao năng lực cạnh tranh trên thị trường, hướng tới xây dựng thương hiệu sản phẩm công nghiệp nông thôn hàng hóa của Tỉnh.

Việc đẩy mạnh phát triển công nghiệp nông thôn ở tỉnh Tuyên Quang hiện nay từng bước góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội của Tỉnh, từ đó thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang phát triển. 

Tài liệu tham khảo:

1. *Sở Công Thương (2009) "Báo cáo kết quả phát triển công nghiệp nông thôn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2010 -2015";*
2. *Sở Công Thương (2009) "Đề án phát triển công nghiệp phục vụ nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2010 -2015";*
3. *Sở Lao Động - Thương binh và xã hội (2009) "Báo cáo kết quả thực hiện đào tạo nghề cho lao động nông thôn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2005 - 2009 và kế hoạch 2010 - 2015";*
4. *Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Tuyên Quang, "Báo cáo đánh giá tình hình kết quả thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XV".*